

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Житник О.М.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

ВПЛИВ ТА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА СИСТЕМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД

*«Ви можете не змінюватися,
виживання не є обов'язком»
Едвард Деминг*

На сучасному етапі, в умовах політичної констеляції та протиріч на фоні стагнації, деєтатизації державності, ситуативних механізмів державного управління, поглиблення економічної кризи, відсутності стратегічного бачення та майбутніх прогнозів розвитку, Україна знаходиться у пошуках балансу на геополітичних теренах [1]. У цьому немає нічого нового для української історії, де подібні картини ми спостерігаємо протягом сторічч.

Сильна організація вимагає балансу інтересів. Це вимагає вміння домовлятися, а домовленості є продукт довіри між сторонами. Коли ніхто не довіряє один одному, те кожний прагне реалізувати свій інтерес тут і зараз. Тому українці так часто ставали заручниками злої волі лідерів, які піклувалися про свої інтереси, але не суспільних. Звідси сторіччя окупації України й перманентне ходіння по граблям національних помилок. Наші поразки – є продукт наших соціальних відносин. Ми слабкі доти, поки ми не здатні підставити плече таким же як ми, а це неможливо зробити поки ти чекаєш удару в спину. А удари в спину можливі, коли суспільство не карає на них, поки суспільна мораль не гудить зрадників, поки наша суспільна філософія слабка. Ми увесь час випускаємо з уваги, що за міццю Заходу ховається потужна філософія без якої не стала можливою технологічна й організаційна міць.

Таким чином, для того щоб Україна вирішила свої базові проблеми й увійшла до числа розвинених націй, вона повинна вирішити проблему власної неорганізованості за якою маячить проблема довіри. Створивши довіру нам має бути створити сильні організації на які зможуть опиратися сильні лідери, щоб реалізувати завдання модернізації країни. А проблема модернізації України сьогодні – це ключова проблема. Прірва між нами й розвиненими країнами заглиблюється настільки швидко та глибоко, що якщо ми упустимо ще пару десятків років, то вона ризикує перетворитися в непереборну та перейде у втрату суб'єктності.

Складність полягає в розгортанні мети – образу бажаного майбутнього, моделі держави, соціальної організації до якої Україна повинна прагнути в контексті процесів, що спостерігаються у світі. Безперспективно й навіть небезпечно будувати Україну поза глобальним контекстом [2].

Механізми державного управління мають базуватися на чіткій та зрозумілій системі державного стратегічного планування, яка на сьогодні в державі відсутня. Тільки саме за допомогою дієвих механізмів державного управління, держава буде здатна встояти проти форсованого руху глобалізму. Одним із основних завдань глобалізації є руйнування самобутніх культур і створення єдиної масової культури. Не випадково в останні роки в Україні через засоби масової інформації та систему освіти системно здійснюється пропаганда насильства, розпусти, цинізму, культу багатства і задоволень. Таким чином, формується «громадянин нового світу» без моралі, віри, честі та совісті.

Як результат сьогодні, Україна знаходиться у глобальному просторі де:

зростає соціальне розшарування, у тому числі в розвинених країнах, оскільки в постіндустріальному виробництві все визначає досить вузьке коло високопрофесійних фахівців, інтелектуалів, яким потрібні лише постійні виконавці;

звідси – елітарність як організуючий принцип економічного життя, політичної сфери, системи освіти;

ослаблення демократичних структур та інститутів громадянського суспільства;

феномен «комп'ютерного відчуження», занурення індивіда у віртуальну реальність, що витісняє з його свідомості живий світ;

як наслідок, поширення «піару», упевненість керівників, менеджерів, засобів масової інформації та інших в тому, що всі проблеми можна вирішити шляхом «промивання мізків»;

тріумф прагматизму, деїдеологізованої раціональності, «ефективності», «професіоналізму» як вищих чеснот (за якими, як правило, прихована погоня за матеріальними благами), що веде до помітного зниження морального рівня в суспільстві, особливо в його верхніх ешелонах;

на цьому тлі спостерігається, здавалося б, дивне у нинішній «цивілізованій» час, але цілком пояснюване зростання злочинності, яка вразила не лише «сірі зони» сучасного світу, а й цілком благополучні суспільства;

перенасиченість інформацією, 80% якої практично виявляється без запиту в силу своєї непотрібності і яку вже цілком можна вподібнювати «забрудненню доквілля». Ця інформація залишається «неприбраною», неопрацьованою, зокрема, і в силу гіпертрофованої спеціалізації наукового знання, у результаті чого втрачається зв'язок цілого.

Ураховуючи викладене, можна прийти до висновку на якому перехресті глобальних трансформації опинилася Україна та дати визначення сучасній глобалізації:

це характерна риса і провідна тенденція етапу універсалізації постіндустріально-інформаційного суспільства, що втягує людство в нову цивілізаційну стадію його розвитку;

це нелінійний, перервний, пульсуючий, незворотний у принципі та в цілому й зворотний в окремих своїх проявах діалектичний процес зростання світоцілісності на етапі транснаціоналізації життя всього людства;

це комунікаційне «стискання» планети, інформаційна взаємопроникливість і взаємозв'язок, інтернетизація багатьох сторін життя сучасного світу як наслідку бурхливого науково-технічного прогресу;

це процес становлення глобальної економіки, опорними консолями якої виступають сектор транснаціональних економічних агентів і фактично самодостатня фінансово-кредитна сфера (останнє постає дещо сумнівним виходячи з нинішньої ситуації);

це формування світопорядку взаємозалежності, постміжнародних і транснаціональних відносин, що в усе більшій мірі перетворюються у механізми розв'язання внутрішніх проблем людства, яке зростається в єдиний організм;

це й стратегічний проект, реалізований людством у його спробах свідомого і цілеспрямованого впливу на стихійні процеси світового розвитку для творення бажаного й сприятливого для людей майбутнього, переведу їхнього життя на рейки стійкого розвитку;

це, нажаль, для декого і камуфляжна форма ідеології глобалізму, що використовує об'єктивні тенденції світового розвитку для обґрунтування пріоритетів егоїстичних національних інтересів, так званих «грандів» сучасних міжнародних відносин, виправдання політики гегемонізму у світових справах.

Умови розвитку глобальних тенденцій впливали, впливають та будуть впливати на хід існування України. Буття філософії, мислення, підміна понять та використання подвійних стандартів, навряд чи несуть державі впевненість на майбутнє. Точку неповернення вже пройдено. І навіть якщо недосвідченому громадянину вже стало відомо, що Україною управляють не українці, процес глобальної дифузії майже не змінити. Даний процес «розчиняє» держави на геополітичному просторі, у якому є одна валюта, одна мова, і в де-яких регіонах світу – відсутність кордонів [3]. Та чи глобальне управління світом не за горами?

Прогнозування майбутнього України – надто складна та майже непрогнозована справа. Але такі прогнози необхідні [2]. В умовах глобальних трансформацій та тенденцій сьогодення – дві територіальних одиниці України анексовано/окуповано, сама Україна є полем битви майже усіх спецслужб світу [4], зі зруйнованою системою охорони здоров'я та освіти, на майбутнє закладено потужну але «повільну часову бомбу» для наступного двадцятип'ятирічного покоління українців, які відчують дуже головно на собі рефлексивну хвилю вибуху наслідків глобалізації подій сьогодення [5].

Список використаних джерел:

1. Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання. Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_table/Crisis_Ukraine.pdf
2. Геополітичний аналіз та прогнозування : навч. посіб. / авт. кол. : Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянюк, М.М. Шевченко ; за заг. ред. Г.П. Ситника. – К.: НАДУ, 2014. – Ч. 1. – 180 с.
3. Гемават П. Мир 3.0: Глобальна інтеграція без бар'єрів / Панкадж Гемават; Пер. з англ. – М.: Альпина Паблішер, 2013. – 250 с.
4. Sapper, Manfred und Weichsel, Volker (Hrsg.): Die Ukraine im Wandel. Stabile Instabilität in einem Zwischenland // Manfred Sapper und Volker Weichsel / Bundeszentrale für politische Bildung, Schriftenreihe Band 1061, Osteuropa, Heft 2-4 / 2010. S. 525.
5. Глобалізація і безпека розвитку : [монографія] / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 256 с.